

Sygnatura akt II AKa 422/22

1

2 WYROK

2.1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2022 r.

4 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Jerzy Skorupka

Sędziowie: SA Wiesław Pędziwiatr /spr./

SA Maciej Skórniak

Protokolant: Joanna Rowińska

6 przy udziale Waldemara Kawalca prokuratora Prokuratury (...)

7 po rozpoznaniu 21 grudnia 2022 r.

8 sprawy S. S. (1)

9 o odszkodowanie i zadośćuczynienie

1 na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

10 o od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

11 z 3 października 2022 r. sygn. akt III Ko 27/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

– zasądza od Skarbu Państwa na rzecz S. S. (1) dalsze 245 (dwieście czterdzieści pięć) złotych tytułem odszkodowania za szkodę, jaką poniósł S. S. (1) z powodu jego tymczasowego aresztowania i pozbawienia wolności w okresie od 26 kwietnia 1983 r. do 25 lipca 1983 r., w związku z postępowaniem prowadzonym przez Prokuraturę (...) L. sygn. akt (...) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 21 grudnia 2022 roku,

– w pkt I. tiret pierwsze i drugie uzupełnia zapis o odsetkach i po słowach „z ustawowymi odsetkami” dodaje za „opóźnienie”;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz S. S. (1) 240 złotych tytułem zwrotu poniesionych kosztów wynagrodzenia ustanowionego w postępowaniu odwoławczym pełnomocnika;

III. koszty postępowania odwoławczego zalicza na rachunek Skarbu

Państwa.

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 422/22	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
Wyrokiem Sądu Okręgowego w Legnicy z 3 października 2022 roku w sprawie III Ko 27/20 dotyczącym wnioskodawcy S. S. (1) tenże Sąd orzekł, że: I. na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23.02.1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność			

na rzecz
niepodległego
bytu Państwa
Polskiego (Dz.
U. nr 34 poz.
149, z późn.
zm.) zasądza od
Skarbu Państwa
na rzecz S. S. (1):

- kwotę
247.500,00
złotych
(dwieście
czterdzieści
siedem tysięcy
pięćset złotych)
tytułem
zadośćuczynienia
i kwotę 11.513,22
zł (jedenaście
tysięcy pięćset
trzydzieści
złotych
dwadzieścia dwa
grosze) tytułem
odszkodowania
za krzywdy i
szkody, jakie
poniósł S. S. (1)
wynikłe z jego
internowania w
okresie od 5
maja 1982 r. do
16 października
1982 r. na
podstawie
decyzji
Komendy (...)
Milicji
Obywatelskiej w
L. z dnia 5 maja
1982 r. Nr (...)
o internowaniu
z ustawowymi
odsetkami od
daty
uprawomocnienia

się niniejszego
wyroku,

- kwotę
136.500,00
złotych (sto
trzydzieści sześć
tysięcy pięćset
złotych) tytułem
zadośćuczynienia
i kwotę
11.224,53 zł
(jedenaście
tysięcy dwieście
dwadzieścia
cztery złote
pięćdziesiąt trzy
grosze) tytułem
odszkodowania
za krzywdy i
szkody, jakie
poniósł S. S. (1)
wynikłe z jego
tymczasowego
aresztowania i
pozbawienia
wolności w
okresie od 26
kwietnia 1983 r.
do 25 lipca 1983
r., w związku z
postępowaniem
prowadzonym
przez
Prokuraturę (...)
L. sygn. akt (...)
z ustawowymi
odsetkami od
daty
uprawomocnienia
się niniejszego
wyroku,

II. w pozostałym
zakresie wniosek
o
odszkodowanie i
zadośćuczynienie
oddala;

III. na podstawie § 11 ust. 6 i § 17 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy S. S. (1) kwotę 1056 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionej pomocy prawnej;

IV. na podstawie art. 13 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

0.11.2.
Podmiot
wnoszący
apelację

# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny, pełnomocnik wnioskodawcy radca prawny K. S..			
0.11.3. Granice zaskarżenia			
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona	

	mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.11.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	– zmiana poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w dalszej kwocie 480.790,82 złotych wraz z ustawowymi

odsetkami za
opóźnienie od
dnia
uprawomocnienia
się wyroku oraz
odszkodowania
w kwocie
1.001,18 złotych
wraz z
ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie od
dnia
uprawomocnienia
się wyroku.

– zmianę
wyroku w pkt II
i zasądzenie na
rzecz skarżącego
dalszej kwoty
tytułem zwrotu
kosztów
zastępstwa
procesowego za I
instancję według
norm
przypisanych tj.
w minimalnej
wysokości 288
złotych, z
ostrożności w
wysokości 6 –
krotnej stawki
minimalnej, z
uwagi na rodzaj i
zawilość sprawy,
wraz z
przewidzianym
podatkiem VAT

– zasądzenie na
rzecz
wnioskodawcy
kosztów
postępowania, w
tym kosztów
zastępstwa
procesowego w
postępowaniu

			odwoławczym według norm przepisanych wraz z należnym podatkiem VAT.		
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy					
0.12.1. Ustalenie faktów					
0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
0.12.2. Ocena dowodów					
0.12.2.1. Dowody będące podstawą					

ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiąże o powodach uznania dowodu	
0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu	
STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
	Pełnomocnik zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: I. <u>w zakresie zasądzzonego zadośćuczynienia:</u>	# zasadny zarzut III. # częściowo zasadny zarzut niezasądzenia odszkodowania	

<p>1.Na zasadzie art. 427 § 2 w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ a jego treść:</p> <p>a) art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, tj. uznanie, że zadośćuczynienie w kwocie 247.500,00 zł spełnia cel i wymogi określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa, ustawa</p>	<p>za koszty dojazdu</p> <p># niezasadny zarzut I. i II.</p>
--	--

rehabilitacyjna)
w przypadku
krzywd
poniesionych
przez
wnioskodawcę
wynikłe z jego
internowania w
okresie od 5
maja 1982 r. do
16 października
1982 r. na
podstawie
decyzji
Komendy (...)
Milicji
Obywatelskiej w
L. z dnia 5 maja
1982 r. Nr (...)
o internowaniu
w związku z
działalnością na
rzecz
niepodległego
bytu Państwa
Polskiego;

b) art. 7 k.p.k.
poprzez dowolną
ocenę dowodów
i wyciągnięcie z
materiału
dowodowego
zgromadzonego
w sprawie
wniosków
sprzecznych z
zasadami
prawidłowego
rozumowania,
doświadczenia
życiowego i
wskazaniami
wiedzy, tj.
uznanie, że
zadośćuczynienie
w kwocie
136.500,00 zł
spełnia cel i
wymogi

określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa, ustawa rehabilitacyjna) w przypadku krzywd poniesionych przez wnioskodawcę wynikłe z jego tymczasowego aresztowania i pozbawienia wolności od 26 kwietnia 1983 r. do 25 lipca 1983 r. w związku z postępowaniem prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Lubinie sygn.. akt: (...) w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

2. Na zasadzie art. 427 § 2 w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych

przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść:

a) skutkujący bezpodstawnym uznaniem, że w okolicznościach niniejszej sprawy sumą adekwatną i proporcjonalną zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez S. S. (1) wynikłe z jego internowania w okresie od 5 maja 1982 r. do 16 października 1982 r. na podstawie decyzji Komendy (...) Milicji Obywatelskiej w L. z dnia 5 maja 1982 r. Nr (...) o internowaniu w związku z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego jest kwota 247.500,00 zł, pomimo, iż jest to kwota niewspółmierna do rozmiaru doznanych przez niego krzywd i cierpień, ich intensywności i nieodwracalnego charakteru,

podczas gdy te
względny
przemawiają za
zasądzeniem na
rzecz
wnioskodawcy
kwoty
zadośćuczynienia
wskazanej we
wniosku;

b) skutkujący
bezpodstawnym
uznaniem, że w
okolicznościach
niniejszej
sprawy sumą
adekwatną i
proporcjonalną
zadośćuczynienia
za krzywdę
doznaną przez
S. S. (1)
wynikłe z jego
tymczasowego
aresztowania i
pozbawienia
wolności od 26
kwietnia 1983 r.
do 25 lipca 1983
r. w związku z
postępowaniem
prowadzonym
przez
Prokuraturę
(...)w L.sygn..
akt: (...) w
związku z
działalnością na
rzecz
niepodległego
bytu Państwa
Polskiego jest
kwota
136.500,00 zł,
pomimo, iż jest
to kwota
niewspółmierna
do rozmiaru
doznanych przez

niego krzywd
i cierpień, ich
intensywności i
nieodwracalnego
charakteru,
podczas gdy te
względy
przemawiają za
zasądzeniem na
rzecz
wnioskodawcy
kwoty
zadośćuczynienia
wskazanej we
wniosku.

II. w zakresie
zasądzzonego
odszkodowania:

1. Na zasadzie
art. 427 § 2 w
zw. z ar. 438 pkt
2 k.p.k. – obrazę
przepisów
postępowania,
która miała
wpływ na jego
treść:

a) art. 7
k.p.k. poprzez
wadliwą ocenę
zgromadzonego
materiału, w
szczególności
zeznań
świadków – A.
S., K. K. i
M. Ł. oraz
dokumentacji, w
tym listy płac
uzyskanych z
(...) S.A. w L. i
w konsekwencji
wyciągnięcie
nieprawidłowych
wniosków, że
wynagrodzenie
wnioskodawcy

było wypłacane jego małżonce A. S. lub innym osobom upoważnionym, podczas gdy pani S. wskazała w swoich zeznaniach, że to nie jej podpisy widnieją na liście odbioru wypłaty, jak również świadkowie K. K. i M. Ł. wskazali, że w 1982 r. byli nastolatkami i nigdy nie przebywali w L..

III. w zakresie odsetek:

1.Na zasadzie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt 1a) k.p.k. – obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art.. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie od zasądzonej sumy odsetek ustawowych z opóźnieniem liczonych od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo iż takie żądanie zostało zgłoszone we wniosku inicjującym postępowanie.

<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p><u>Apelacja pełnomocnik wnioskodawcy w zakresie, w jakim dotyczy nie rozpoznania tej części wniosku S. S. (1) o zrekompensowanie kosztów dojazdów żony wnioskodawcy do miejsca jego odosobnienia zasługuje na uwzględnienie.</u> Oczywiście w tej części apelacja pełnomocnik wnioskodawcy nie jest wolna od wady. Wszak norma art. 427 § 2 k.p.k. wymaga, aby skarżący rozstrzygnięcie profesjonalnie przygotowany reprezentant strony wskazał zarzuty stawiane zaskarżonemu orzeczeniu oraz ich uzasadnienie. Tymczasem apelująca, choć podnosi zastrzeżenia</p>		

dotyczące tej części orzeczenia, którym oddalono część roszczenia S. S. (1), to koncentruje się na nie zasądzeniu przez Sąd meriti tej części roszczenia, które związane było z żądaniem odszkodowania za utracone przez S. S. (1) wynagrodzenie za pracę w okresie jego internowania. Zarzut ten nie zawiera wskazań o uchybieniu Sądu Okręgowego polegającym na pominięciu żądania zrekompensowania kosztów dojazdu żony wnioskodawcy do miejsc jego odosobnienia. Taki postulat został natomiast sformułowany w uzasadnieniu apelacji i z tego powodu konieczne było jego rozpoznanie.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym tę sprawę

podziela wypracowane poglądy sądów apelacyjnych, w tym tutejszego Sądu, iż wydatki związane z dojazdami żony wnioskodawcy należy traktować, jako szkodę pokrzywdzonej osoby i z tego powodu dokonano zmiany zaskarżonego orzeczenia w tej części. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 listopada 2010 roku w sprawie II AKa 323/10, wyrok tego Sądu z 15 kwietnia 2011 roku w sprawie II AKa 96/11, wyrok tutejszego Sądu z 11 września 2012 roku w sprawie II AKa 195/12).

Skoro we wniosku inicjującym postępowanie w tej sprawie wnioskodawca za pośrednictwem swego pełnomocnika domagał się 245 złotych z tytułu wydatków

poniesionych na dwa (a nie trzy jak to stwierdziła na rozprawie z 1 lutego 2022 roku A. S.) dojazdu przez jego żonę do miejsca jego izolowania podczas prowadzenie postępowania w sprawie (...), o taką też kwotę podwyższono należne wnioskodawcy odszkodowanie. Sąd Okręgowy dał wiarę zarówno wnioskodawcy jak i jego żonie, zatem jego powinnością było ustalenie, że żona wnioskodawcy odwiedzała go w czasie, gdy był pozbawiony wolności w toku tego postępowania. Skoro ustaleń takich nie poczynił tenże Sąd ustalenia takiego dokonał Sąd odwoławczy i zrekompensował wnioskodawcy związaną z tym szkodę.

Przyznano także rację skarżącej w zakresie zarzutu

III. Treść art. 481 § 1 k.p.c. nakazuje uznanie, że konieczne było doprecyzowanie rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w tej części, która dotyczyła zasądzonych odsetek. Norma ta stanowi bowiem, że Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.(podkreślenie SA).

Nie może być wątpliwości, że nie ma zastosowania w tej sytuacji regulacja sformułowana w art. 359 § 1 k.c., bowiem w tym przepisie mowa jest o odsetkach kapitałowych (od kapitału) nie zaś związanych

z opóźnieniem regulacji należności, dotychczasowe poglądy w tym zakresie były błędne.

Jeśli przy tym mieć na względzie treść uzasadnienia Sądu Okręgowego i zapisy zawarte w sekcji 5.1. i 5.2. dotyczącej odszkodowań (s. 14) oraz 5.3. i 5.4. dotyczącej zadośćuczynienia (s. 16) to jasnym się staje, że korekta dokonana przez Sąd Apelacyjny oddaje intencje Sądu a quo, a tylko przez nieuwagę nie znalazły one swego miejsca w wyroku tego Sądu.

Niezasadna okazała się natomiast ta część apelacji, w której skarżąca podnosi zarzut II. 1. a.

Apelująca kwestionuje ustalenie Sądu meriti w tej jego części, w której ten uznał, że wynagrodzenie

należne
wnioskodawcy
podczas jego
internowania
było wypłacane
jego żonie lub
osobie
upoważnionej.

Jednak
argumentacja
skarżącej w
żadnym razie
nie podważyła
ustaleń Sądu
Okręgowego,
który ustalił, iż
w czasie izolacji
wnioskodawcy
jego
wynagrodzenie
nie było
wypłacane jego
żonie lub innej
osobie
upoważnionej.

Skarżąca w
istocie swój
zarzut
popęłnienia
przez Sąd
Okręgowy
uchybień w
zakresie błędnej
oceny zeznań
A. S. sprowadza
swoje wywody
do stwierdzenia,
że należało dać
jej wiarę w tej
części, w której
kwestionowała
ona swoje
podpisy na liście
płac z zakładu
pracy jej męża
w czasie jego
izolacji. Wbrew
twierdzeniom
apelującej

oświadczenia A. S. nie były tak stanowcze jak zdaje się to widzieć skarżąca. Wszak podała ona podczas rozprawy z 1 lutego 2022 roku, że podpis na liście płac za czerwiec jest jej. Nie miała pewności, że za maj to jej podpis (nie wiem), podobnie za wrzesień nie była pewna czy to jej podpis. Jej zeznania wskazują, że także nie była pewna czy podpisy za kwiecień – lipiec 1983 roku są jej (nie kojarzę czy to moje podpisy). Świadek zeznała także, że nie przypomina sobie czy ktoś upoważniony odbierał wynagrodzenie.

Tym samym nie jest tak, jak twierdzi się w apelacji, że część wynagrodzenia nie została wypłacona lub wypłacona została do rąk

osób
nieuprawnionych.

Wypada zauważyć, że jeśli A. S. z całą pewnością odebrała wynagrodzenie męża za czerwiec 1982 roku, zaś nie była pewna czy podpis na tej liście z maja 1982 roku nie jest jej to nie znaczy, że to nie był jej podpis. Ta okoliczność wskazuje, że A. S., która po internowaniu męża z przyczyn oczywistych pozostawała w trudniejszej sytuacji finansowej miała świadomość tego, że nie tylko należy jej się wynagrodzenie męża, ale że sama może je odebrać, bo na pewno uczyniła tak w czerwcu 1982 roku. Co więcej, nawet jeśli nie uczyniła tego sama to wszak jej wypowiedź nie wykluczała, iż uczynił to ktoś upoważniony w jej imieniu lub imieniu jej męża. A. S. odwołuje

się w tym zakresie do braku pamięci, ale nie wyklucza to, iż tak właśnie było. Podobnie należy stwierdzić, iż w ten sam sposób ocenić należało jej wypowiedzi o podpisach na liście płac za okres 1983 roku. To, że ona nie kojarzy czy podpisy na tej liście są jej nie oznacza, że dowiedziono w sposób jednoznaczny, że to nie ona podpisy te złożyła i odebrała wynagrodzenie za męża. Należy pamiętać, że okres internowania S. S. (1) to czas, gdy powszechna była wiedza o tym, co działo się z internowanymi, ale także nie tylko internowani, lecz i ich rodziny znały swoje prawa wspierani przez osoby pomagające tym rodzinom. Uprawniony był zatem wniosek Sądu Okręgowego, że wynagrodzenie

za pracę, poza dodatkami, które stanowiły szkodę ustaloną przez Sąd, było wypłacane i trafiało do rodziny internowanego, a tym bardziej było to w kolejnym roku, gdy został on aresztowany.

Jest przy tym charakterystycznym, że A. S. nie twierdzi, że nie pobierała wynagrodzenia za męża, notabene pracując w tym samym zakładzie pracy, świadek oświadczyła natomiast, że chyba nie pobierała wynagrodzenia i nie pamięta tego. Ergo nie można zasadnie uznać, że świadek wynagrodzenia nie pobierała, bo tak jednoznacznie oświadczyła. A. S. jedynie stwierdziła, że chyba tego nie robiła i że tego nie pamięta. Ustalenie zatem Sądu Okręgowego nie

jest dowolne.
Należy przypomnieć, że roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie oparte na ustawie o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego mają charakter cywilnoprawny, co rodzi ten procesowy skutek, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k.). Tym samym wnioskodawca, w ramach ciężaru dowodu, zobligowany jest do wykazania poprzez odpowiednią inicjatywę dowodową istnienia po jego stronie podstaw faktycznych i prawnych do odszkodowania jak też zadośćuczynienia,

wynikających ze wskazanego art. 8 lub też art. 11 ustawy. (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 26.06.2014 r., II AKa 171/14, LEX nr 1489210).

Zarzut apelacji w tym zakresie uznano za nietrafny. Nie popełnił uchybienia normie art. 7 k.p.k. Sąd Okręgowy, bo w ramach swoich uprawnień ocenił zgromadzone dowody, w tym i zeznania A. S. skonfrontowane z dokumentami, w sposób zgodny z regułami prawidłowego rozumowania, ale zwłaszcza zgodnie z doświadczeniem życiowym.

Wywody apelacji nie przekonały o uchybieniach w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny nie zaakceptował także zarzutów I. 1. i 2. w zakresie odnoszącym się do uchybień popełnionych,

zdaniem skarżącej, przez Sąd I instancji przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia przyznanego wnioskodawcy za jego internowanie oraz pozbawienie wolności.

Apelacja ta, jak zresztą inne tej autorki, choć podnosi zarzut obrazy art. 7 k.p.k., która wpłynęła na treść orzeczenia to jednak nie wskazuje, które elementy oceny dowodów zostały naruszone przez Sąd I instancji. Zarzut ten może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący dowiedzie, że wyrokujący Sąd rozstrzygając w określonej sprawie zasadnicze dowody ocenił sprzecznie z regułami logicznego rozumowania, wbrew doświadczeniu życiowemu bądź w sposób nieprzystający do wskazań

wiedzy.
Tymczasem,
choć apelująca
podnosi
naruszenie tej
zasady oceny
dowodów nie
wskazuje, które
z reguł
poprawnego
wnioskowania i
w jaki sposób
zostały złamane
przez
wyrokujący Sąd
ani też nie
dowodzi, iż Sąd
ten postąpił
sprzecznie ze
wskazaniami
wiedzy oraz jego
oceny pozostają
w kolizji z
doświadczeniem
życiowym.
Przedstawia
natomiast
własne oceny,
nawet nie
dowodów, ale
warunków
izolowania
wnioskodawcy i
nadaje im
większe
znaczenie
twierdząc, iż
były one
zdecydowanie
cięższe niż ustalił
to Sąd meriti,
a finalnie łączna
kwota
zadośćuczynienia
jest za niska.

Aby zarzut
sformułowany
przez skarżącą
był skuteczny

konieczne jest wykazanie, że Sąd orzekający dokonując oceny dowodów złamał reguły poprawnego rozumowania, postąpił sprzecznie ze wskazaniami wiedzy lub też jego wartościowanie nie przystaje do doświadczenia życiowego. Żadnej takiej okoliczności nie przedstawiła apelująca. Swoje zastrzeżenia w istocie pełnomocnik sprowadziła do stwierdzenia, że – według skarżącej – formy represji łączyły się z udręczeniem, były realizowane w warunkach urągających ludzkiej godności, gdzie celem było wyniszczenie fizyczne i złamanie psychiki młodego człowieka zaangażowanego w walkę o wolną Polskę. Jednakże Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczności

związane z
izolacją
wnioskodawcy,
co więcej lojalnie
przyznaje to
także skarżąca,
podnosząc, że
Sąd Okręgowy
uwzględnił co
do internowania
- traktowanie
osadzonych jak
więźniów
kryminalnych,
ograniczony
kontakt z
rodziną,
przebywanie w
wieloosobowych
celach, cenzura
korespondencji,
rewizje, zły
jakości i zepsute
jedzenie, brak
ciepłej wody,
obecność
szkodników
m.in. szczurów,
wielokrotne
przesłuchania,
przemoc
fizyczna,
pogorszenie się
stanu zdrowia, w
tym rozwinięcie
się choroby
wrzodowej
żołądka;
natomiast co do
okresu
tymczasowego
aresztowania —
osadzenie z
więźniami
kryminalnymi i
wielokrotnymi
recydywistami,
znaczne
pogorszenie się
stanu zdrowia,

co wymagało interwencji chirurgicznej i zabiegu operacyjnego), a nadto wskazał na napiętnowanie wnioskodawcy po opuszczeniu zarówno Ośrodka (...), jak i Zakładu Karnego.

Przywołanie tych okoliczności przez skarżącą i ich wsparcie w motywacyjnej części apelacji w żadnym razie nie dowodzą o naruszeniu reguł określonych w art. 7 k.p.k. oraz o pominięciu istotnych okoliczności mających decydujące znaczenie dla czynionych ustaleń przez Sąd I instancji. Tenże Sąd wszak uwzględnił relewantne dla czynionych ustaleń o wyrządzonej pokrzywdzonemu krzywdzie okoliczności i wskazał, jakie pociągały one dla niego skutki. Dał temu wyraz zarówno w części

ustalającej (s. 4
– 6 oraz 7 –
9) jak i części
rozważającej
podkreślając
przy tym, że
w związku z
działaniami dla
dobra
społeczeństwa
poczucie
krzywdy i
niesprawiedliwości
po stronie
represjonowanego
było większe,
bowiem
represjonowany
był za
działalność na
rzecz
niepodległego
bytu Państwa
Polskiego(s. 17,
23, 24). To, że
zdaniem
skarżącej
należało nadać
większe
znaczenie tym
okolicznościom
nie oznacza, że
Sąd popełnił
błędy w ocenie
tych
okoliczności. To
wszak Sąd czyni
określone
ustalenia i
ocenia na
podstawie reguł
poprawnego
rozumowania i
doświadczenia
życiowego oraz
wskazań wiedzy
znaczenie tychże
dla ustalenia
wysokości

należnego
zadośćuczynienia.

Należy jednak
mieć na uwadze
nie tylko
negatywne
okoliczności,
które były
udziałem
pokrzywdzonego
internowaniem i
tymczasowym
aresztem
wnioskodawcy,
ale uwzględnić
również
niewynikające z
jego wypowiedzi
okoliczności
świadczące o
specjalnym
traktowaniu,
nadzwyczajnej
skali krzywd
wyrządzonych
mu, które
odbiegałyby
swym
natężeniem od
będących
udziałem innych
internowanych,
czy podobnie jak
wnioskodawca
tymczasowo
aresztowanych
w tamtych
czasach.

Jeśli uwzględnić
okres
internowania
wnioskodawcy
od 5 maja
1982 roku do
16 października
1982 roku to
nie może być
wątpliwości, co

do tego, że był to czas, gdy społeczeństwo objęte stanem wojennym miało wiedzę o tym, co jest udziałem osób internowanych i jakie są warunki takiej izolacji. Był to zupełnie inny czas i warunki oraz okoliczności niż te, które były udziałem internowanych 13 grudnia 1981 roku i w kolejnych dniach grudnia. Wypada zauważyć, że osoby internowane były zatrzymywane 13 grudnia 1981 roku w nocy, nierzadko poprzez wyłamywanie drzwi ich mieszkań i zabieranie z domu w obecności rodzin (małżonków i dzieci), zabierano je bez wskazywania miejsce, do którego byli wywożeni. Opis emocji towarzyszących takim osobom wskazuje, że liczyli się

wówczas z
najgorszymi
możliwymi
scenariuszami,
włącznie z
możliwością
pozbawienia ich
życia czy też
wywiezienia
poza granice
Polski (na Sybir
do ZSRR). Przez
wiele dni stan
takiej
niepewności
utrzymywano
wobec tych osób,
ale także ich
bliskich, którzy
nie wiedzieli
co się stało
z zatrzymanymi.
Osoby wówczas
pozbawione
wolności nie
miały żadnej
orientacji, co się
z nimi dzieje i co
będzie się działo,
gdzie zostaną
umieszczone i
jaki będzie los
ich samych i
ich bliskich.
Przeżycia
wówczas będące
udziałem tych
osób były
niewątpliwie
bardziej głębokie
i budzące lęk
i strach niż
tych, którzy
o internowaniu
i warunkach
pozbawienia
wolności
wiedzieli w
kolejnych
miesiącach

stanu
wojennego.

Gdy porówna się te fakty z sytuacją S. S. (1) to jawi się ona, jako zupełnie coś innego. On wszak został zatrzymany niemalże pięć miesięcy po tym jak wprowadzono stan wojenny zaś następnie aresztowany rok i 4 miesiące po jego wprowadzeniu.

Nie bez znaczenie pozostaje fakt, że internowanie osób oskarżanych o działanie na szkodę państwa odbywały się na początku stanu wojennego, gdy nikt nie wiedział, co się może zdarzyć i jakie będą następstwa dla działaczy opozycyjnych. W tym czasie, gdy zatrzymano S. S. (1), wiedza o tym, czego można się spodziewać od represyjnego reżimu była już w istocie powszechna, a rygory znane, co pozwalało

się do nich
dostosować.

To, że w
subiektywnej
ocenie
pełnomocnika
wnioskodawcy
jego krzywda
zasługiwała na
wyższe
zadośćuczynienie
nie oznacza, że
błędnie ocenił
te okoliczności
Sąd I instancji.
Był uprawniony
do obiektywnej
oceny tych
okoliczności i
w żaden rażący
sposób nie
umniejszył
rekompensaty za
krzywdy
wyrządzone
wnioskodawcy.
Jest tak tym
bardziej, że
mający go
uzasadniać
zarzut obrazy
przepisów
procesowych w
istocie jest
kwestionowaniem
ustaleń
faktycznych o
randze i
znaczeniu
przeżyć i
obciążeń
będących
udziałem
pokrzywdzonego,
a nie naruszeń
reguł swobodnej
oceny dowodów.

Oczekiwanie
pełnomocnika
wnioskodawcy
przyznania
wyższego
zadośćuczynienia
ponad to, które
ustalił Sąd I
instancji nie
zasługuje na
uwzględnienie.
Zagadnienie
zadośćuczynienia
regulowane jest
w k.c. w
przepisach art.
24 § 1, art.
445 i art. 448.
Zadośćuczynienie
to rekompensata
za niemajątkową
szkodę, jaką
poniosła osoba
poszkodowana
działaniami
organów
Państwa
związanymi z
wykonaniem w
stosunku do niej
środka
przymusu,
którego nie
powinno się
stosować, a przy
tym
motywowanego
chęcią
zmuszenia do
zaprzestania
działań
wynikających z
walki o
podstawowe
prawa i wolności
człowieka i
obywatela. Ta
rekompensata
odnosi się do

negatywnych przeżyć psychicznych, utrudnionych kontaktów z osobami bliskimi. Zarazem należy kwotę zadośćuczynienia oznaczać z umiarem, stosownie do realiów społecznych, jak zamożność mieszkańców, wartość pieniądza itp., by nie pozostało poczucie krzywdy represjonowanego niesłusznie, ale i by orzeczenie nie było sposobem uzyskania nadmiernych korzyści finansowych (zob. o tym postanowienie SA w Krakowie z KZS 6-8/93 poz. 55) [wyrok z dnia 9 kwietnia 2008 roku Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawie II AKa 46/08 zamieszczony w KZS 2008/6/48].

Wszystkie te elementy wzięte zostały pod uwagę przez Sąd I instancji

i wyartykułował
tenże Sąd te
okoliczności w
swym
uzasadnieniu.

Jeśli więc
warunki
internowania,
ale i następnie
pozbawienia
wolności w
ramach
tymczasowego
aresztowania,
były formą
represjonowania
za walkę
przeciwko
obowiązującemu
reżimowi
komunistycznemu,
i były identyczne
dla S. S.
(1) jak i dla
innych wówczas
zatrzymywanych
działaczy
opozycji
antykomunistycznej,
to fakt,
niezasłużonej
krzywdy
wynikającej z
jego
internowania,
ale i
tymczasowego
aresztowania
został
zrekompensowany
właśnie
ustalonymi
wysokościami
zadośćuczynienia
i te muszą być
akceptowane
przez Sąd
odwoławczy.
Tym bardziej, że

na pewno nie są to kwoty symboliczne, które iluzorycznym czyniłyby rekompensatę doznanych dolegliwości.

W tych warunkach skoro apelująca wywodzi, że nie doceniono pewnych okoliczności faktycznych relewantnych dla czynionych ustaleń, a nie, że błędnie oceniono dowód i odmówiono wiary twierdzeniom wnioskodawcy, bo wszak o jego przeżyciach wyjaśniał on sam gdyż wiedza o tym, co było jego udziałem mogła pochodzić tylko od niego skoro, żadnych innych dowodów na te okoliczności nie przeprowadzono, zarzut obrazy prawa procesowego uznano za oczywiście chybiony.

Sąd Apelacyjny nie podzielając zasadności zarzutu obrazy

prawa procesowego, ale także odrzucając zarzut błędnych ustaleń faktycznych uznaje za konieczne na poparcie swego stanowiska przywołać znane mu z urzędu okoliczności odbywania internowania w ośrodku izolacyjnym w G.. Do tych warunków nawiązuje wszak pełnomocnik wnioskodawcy cytując we wniosku relację G. K. zawartą „Internowani w G. 1981 – 1982”.

W sprawie prowadzonej przez tutejszy Sąd pod sygnaturą II Aka 302/21 dysponowano, jako dowodem, relacją P. L. osadzonego w ośrodku odosobnienia w G..

Wspomnienia osoby, która sama była internowana i jej opis warunków pobytu w ośrodku internowania dobitnie

świadczy o braku podstaw do przyjęcia stosowania szczególnych form oddziaływania fizycznego na internowanych. P. L. stwierdza w opracowaniu **Wymuszone dojrzewanie**, (...) Rocznik Historii Mówionej 1, 213 – 252, że Ośrodki odosobnienia były różne, ale zarówno ten w N., który widziałem, funkcjonujący w dużym więzieniu, jak i ten w G., nie były specjalnie uciążliwe (...) warunki socjalne nie urągały przyzwoitości. Jeśli ktoś mówi, że strasznie cierpiał, będąc internowaniu, to ja nie bardzo wierzę. Chyba, że cierpiał ze względu na długą rozłąkę. Ale na przykład wolność, swoboda wyrażania opinii w ośrodkach internowania była chyba większa, niż na zewnątrz. (239,

k. 175). Prawdą jest, że P. L. opisuje w, dołączonej jako dowód, relacji głównie warunki internowania w G., gdzie sam przebywał.

Jednak zna on także relacje własnego ojca internowanego w ośrodku w N. i w żadnej części opracowania nie wskazuje, iżby w tym miejscu stosowane były jakieś szczególne represje wobec internowanych.

Wypada zauważyć, że jego relacja dotyczy okresu m.in. czerwiec 1982 roku i odnosi się także do czasu internowania jego ojca w ośrodku w N.. Stwierdza on zaś w odniesieniu do tego co było udziałem jego ojca, że „(...)tato podczas internowania zdecydowanie poprawił swoją kondycję psychiczną.

Jemu się tam podobało, był w świetnej formie. (...)Był tam jednym z najstarszych.

(...)A w N. był w swoim żywiole. Mógł tam dyskutować, mógł opowiadać. Dla taty to przecież rewelacja.”(248, k. 176).

W tych okolicznościach uwzględniając wszystkie okoliczności dotyczące internowania, ale i tymczasowego aresztowania Sąd I instancji w żadnym razie nie popełnił błędów ustaleń faktycznych poprzez niedocenienie krzywd wyrządzonych wnioskodawcy. Sąd odwoławczy z pełnym przekonaniem stwierdza, że rekompensata przyznana wnioskodawcy nie ma charakteru symbolicznego i wobec kierunku apelacji musi być zaakceptowana.

Wniosek

O zmianę poprzez zasądzenie na

zasadny

<p>rzecz wnioskodawcy S. S. (1) dalszej części dochodzonego odszkodowania i zadośćuczynienia oraz zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku.</p>	<p># częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Wobec tego, że argumentacja skarżącej o popęlnieniu naruszeń prawa procesowego okazała się nietrafna zaś o błędnych ustaleniach faktycznych i obrazie prawa materialnego (w zakresie odsetek za opóźnienie) była w pewnym fragmencie przekonująca tylko częściowo uwzględniono wniosek apelacji i zasądzono należne wnioskodawcy odszkodowanie (w zakresie</p>			

wskazanym w uzasadnieniu apelacji, co do kosztów dojazdu żony wnioskodawcy do miejsca jego izolacji). Natomiast w pozostałej części apelacja była chybiona, a zatem nie mógł zostać spełniony postulat zmiany wyroku i zasądzenia dalszych kwot w wysokości oczekiwanej przez apelującą.

Lp.2

**4.
OKOLICZNOŚCI
PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU
Z URZĘDU**

1.

Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności

**5.
ZSTRZYGNIĘCIE
SĄDU
ODWOŁAWCZEGO**

**0.15.1.
Utrzymanie w mocy wyroku sądu**

<i>pierwszej instancji</i>		
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy	
Zwięzłe o powodach utrzymania w mocy		
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany	
0.0.1 Zmieniono zaskarżony wyrok w części dotyczącej odszkodowania zasądzonego na rzecz S. S. (1) i zasądzono 245 złotych tytułem kosztów dojazdu bliskich wnioskodawcy do miejsc jego odosobnienia oraz ustalono, że odsetki należne wnioskodawcy od zasądzonych kwot mają postać odsetek ustawowych za opóźnienie.		

Zwięźle o powodach zmiany			
Powody zmiany zostały przedstawione w tej części uzasadnienia, która dotyczyła rozważań o zasadności zarzutu błędnego ustalenia faktycznego i błędu materialnego.			
0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	

Zwiąże powodach uchylenia	o		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiąże powodach uchylenia umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia	o i ze		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwiąże powodach uchylenia	o		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		

II.	<p>Na podstawie art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 632 pkt 2 k.p.k. i § 11 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (DZ.U. poz. 1800, z p.zm.) zasądzono na rzecz wnioskodawcy poniesione przez niego koszty ustanowienia pełnomocnika w sprawie do reprezentacji przed Sądem Apelacyjnym w postępowaniu odwoławczym.</p>	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
III.	<p>Orzeczenie o wydatkach związanych z postępowaniem odwoławczym oparto na podstawie art. 13 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu</p>	

	<p>za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2099 z późn. zm.).</p> <p>Wszystkie przytoczone wyżej rozważania doprowadziły Sąd odwoławczy do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.</p>	
7. PODPIS		
SSA Wiesław Pędziwiatr SSA Jerzy Skorupka SSA Maciej Skórniak		

0.11.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1.	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy adwokat K. S.	

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Pkt I w zakresie dotyczącym odsetek ustawowych. i II części rozstrzygającej w zakresie oddalającym żądanie wnioskodawcy tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania w pozostałej części.	
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany	

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# Zmianę poprzez zasądzenie w pkt I odsetek ustawowych za opóźnienie oraz zmianę poprzez uwzględnienie żądań wnioskodawcy w dalszej dochodzonej części.